

Diversiteit en inclusie binnen de kinderopvang

ONDERZOEKER: Christel Eijkholt • *Universiteit Utrecht*

PROFESSIONAL: Femke van Dam • *Kappio Kinderopvang*

MODERATOR: Pepijn Djelan • *Humankind*

CONGRES 2022

Wetenschap ontmoet praktijk

28 September

**Expertisecentrum
Kinderopvang**
Pedagogische kwaliteit

Diversiteit en inclusie binnen de kinderopvang: een aantal theoretische inzichten

Christel Eijkholt

Onderzoeker

**Expertisecentrum
Kinderopvang**
Pedagogische kwaliteit

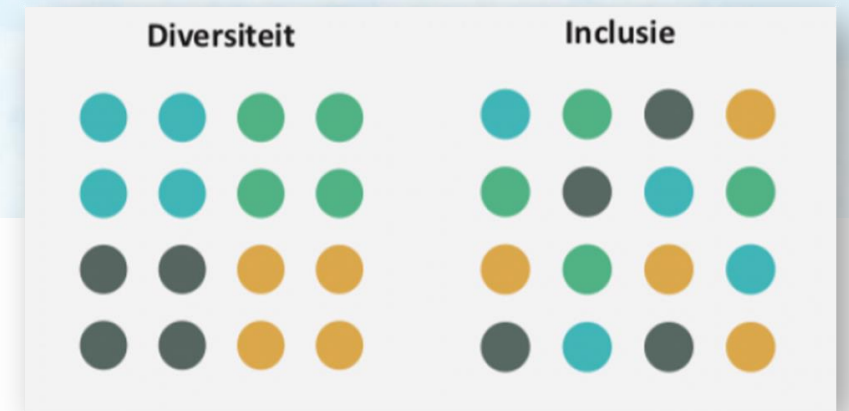

**Universiteit
Utrecht**

**Hoofdvraag:
Hoe zorg ik voor
diversiteit, gelijkheid
en inclusie
binnen de groep?**

Deelvragen:

Wat bedoelen we eigenlijk, als we het over diversiteit, gelijkheid en inclusie hebben?

- Onze werkdefinitie

Waar staat het voor en waarom is het belangrijk?

- Op basis van literatuur

Hoe kun je hier vanuit de praktijk van de kinderopvang handen en voeten aan geven?

- Op basis van uitgewerkte bronnen

Werkdefinitie:

Het hebben van oog voor diversiteit en het werken aan (sociale) inclusie in de kinderopvang gaat om het scheppen van een positief en veilig klimaat, met een perspectief op kinderen als individu en als lid van de groep of gemeenschap. Professionals erkennen, waarderen, accepteren en vieren verschillen in de ruimste zin van het woord. Hierbij krijgen alle kinderen ruimte, inspraak en de kans om zichzelf te zijn en mee te doen. Daardoor bevorderen en borgen professionals het welbevinden, de betrokkenheid en brede ontwikkeling van kinderen.

**Waarom is aandacht
hiervoor belangrijk
voor (jonge) kinderen?**

- Jonge kinderen zien snel verschillen
- Hoe jonger, hoe meer vaardigheden een kind leert
- Evenwichtige en holistische ontwikkeling
- Kinderopvang: een unieke kans
- Grote rol pedagogisch professionals

Hoe doe ik dit
in de praktijk?

- Ontwikkelen van een gedeelde visie: aandacht voor **waarden**
- Werken aan **professionele competenties**
- **Interprofessioneel** samenwerken
- Samenwerken met ouders
- Werken aan **identiteitsvorming**
- **Kinderparticipatie**

Identiteitsvorming

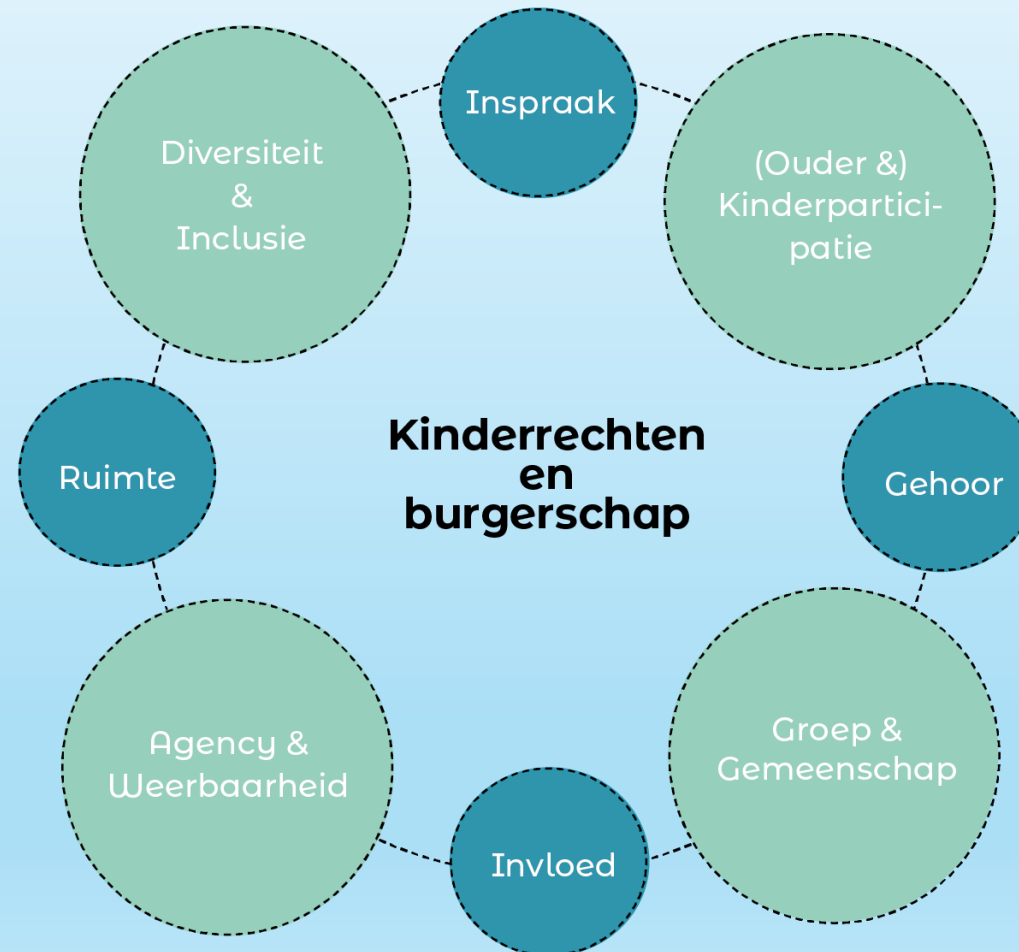

Belangrijke aspecten (gebaseerd op de lessen van Vreedzaam):

- gemeenschapsoriëntatie
- een herkenbare identiteit
- sociale identiteitsvorming
- eigenaarschap en verantwoordelijkheden
- meebewegen met de samenleving

Kinderparticipatie

Gelijke ontwikkelingskansen: alle kinderen kunnen hun stem laten horen

- visie op het kind als actief deelnemer
- verankerd in het pedagogisch beleid en werkplan
- systematische benadering:
 - regelmatig en op vaste momenten
 - verschillende ‘stemmen’ van kinderen oppikken
 - informatie als een mozaïek in elkaar schuiven
 - ook bij (zeer) jonge kinderen

Verschillende ‘stemmen’ van kinderen meenemen: Participatie- of mozaiek-methode

- observaties
- voorbeelden activiteiten:
 - een door kinderen geleide rondleiding
 - maken van een ‘paspoort’
 - foto’s voor een groepsboek
- ‘werkjes’ als aanleiding voor gesprek

Resume

- Positief en veilig klimaat: welbevinden en betrokkenheid
- Evenwichtige en holistische ontwikkeling
- Aspecten van belang:
 - Samenwerking met ouders
 - Aandacht voor individuele en groepsidentiteit
 - Het kind als actief deelnemer en mede-eigenaar
(= Kinderparticipatie!)

Christel Eijkholt

christel@the-oaktree.nl

06-13944768

www.kinderparticipatie.nu

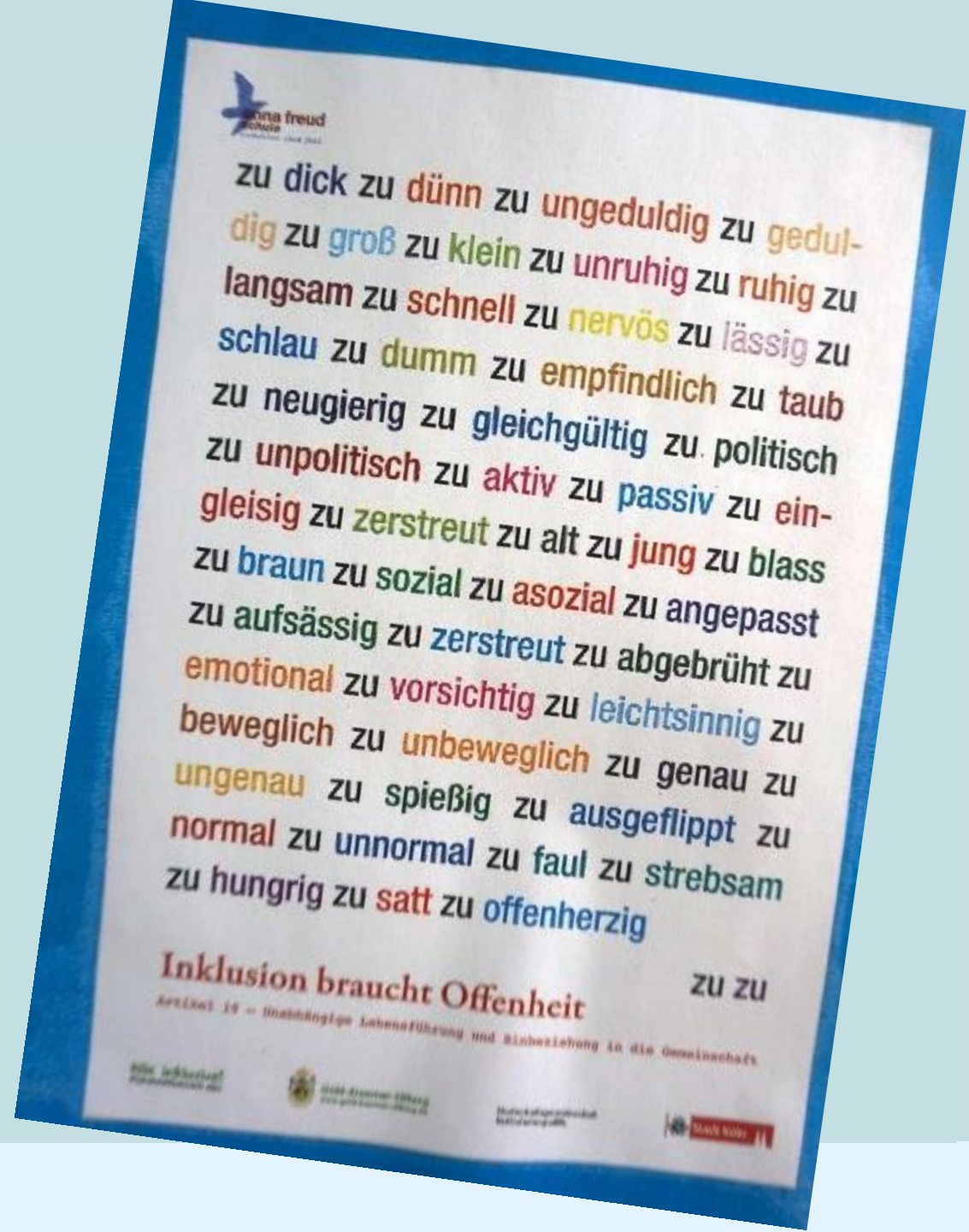
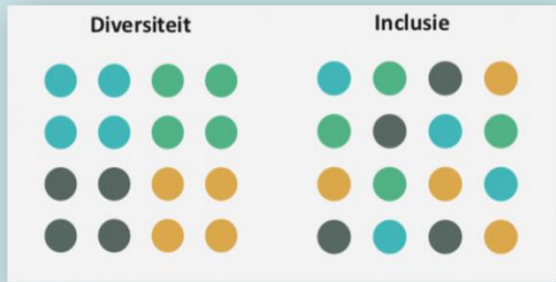

Expertisecentrum
Kinderopvang
Pedagogische kwaliteit

De praktijk

Diversiteit en inclusie: de praktijk

Femke van Dam

Pedagogisch Coach
Trainer VVE

Expertisecentrum
Kinderopvang
Pedagogische kwaliteit

Kijkwijzer Diversiteit en Inclusie

Doel:

In kaart brengen van de praktijk op het gebied van diversiteit en inclusie in de kinderopvang.

Voor wie:

Pedagogisch coaches en pedagogisch medewerkers

TOOLS Diversiteit en inclusie

Zicht op diversiteit en inclusie

BRON: Ontwikkelteam diversiteit en inclusie, 2022.
Naar een idee van Femke van Dam, Kappio.

Deze tool kun je gebruiken om de praktijk op het gebied van diversiteit en inclusie in kaart te brengen. Het is een praktisch handvat om te kijken hoe je handen en voeten kan geven aan dit onderwerp bij jou op de groep. De kijkwijzer is opgedeeld in de vier pijlers van pedagogische kwaliteit. Elke bovenste rij is een samenvatting van wat daaronder is uitgewerkt.

DEFINITIE Diversiteit en Inclusie

Het hebben van oog voor diversiteit en het werken aan (sociale) inclusie in de kinderopvang gaat om het scheppen van een positief en veilig klimaat, met een perspectief op kinderen als individu en als lid van de groep of gemeenschap. Professionals erkennen, waarderen, accepteren en vieren verschillen in de ruimste zin van het woord. Hierbij krijgen alle kinderen ruimte, inspraak en de kans om zichzelf te zijn en mee te doen. Daardoor bevorderen en borgen professionals het welbevinden, de betrokkenheid en brede ontwikkeling van kinderen.

Voor wie

Pedagogisch coaches en pedagogisch medewerkers.

Doel

In kaart brengen van de praktijk op het gebied van diversiteit en inclusie in de kinderopvang.

Wat

Na het lezen van de werkdefinitie denk je misschien 'Hoe dan?!'. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat diversiteit en inclusie vanzelfsprekend zijn en wat moet er allemaal aanwezig zijn op de groep? In dit document vind je handvatten waarmee je de praktijk op dit onderwerp in kaart kunt brengen. Zo krijg je inzichtelijk hoe goed jullie al bezig zijn, en door de handvatten en voorbeelden wordt ook duidelijk waar wellicht nog iets te winnen is.

Werkwijze

Per pijler van pedagogische kwaliteit zijn een aantal kijkpunten geformuleerd. Per kijkpunt kan een inschatting gemaakt worden, door op de schaal een kruisje te zetten. Is de beschrijving aan de linkerkant helemaal van toepassing, dan kan links een kruisje gezet worden. Is daarentegen de beschrijving aan de rechterkant helemaal van toepassing, dan kan daar een kruisje gezet worden. Het kruisje kan uiteraard ook in het midden, of op elke andere plaats op de schaal. Met het kruisje maak je dus min of meer je tevredenheid op dit punt inzichtelijk. De kijkwijzer is nadrukkelijk bedoeld als startpunt om gezamenlijk in gesprek te gaan, (individueel) te reflecteren en om bewuster te kunnen handelen. Het gaat dus niet om een oordeel van de situatie, maar om zicht op de praktijk en het opdoen van handelingsuggesties.

Deze kijkwijzer kan je op verschillende manieren gebruiken. Daar ben je zelf helemaal vrij in. Voorbeelden zijn:

- In een keer invullen tijdens of na meerdere groepsobservaties.
- Per onderdeel van pedagogische kwaliteit, bijvoorbeeld per kwartaal een onderdeel.
- Tijdens een teamoverleg invullen. Gezamenlijk of ieder voor zich en daarna vergelijken en met elkaar in dialoog.

Pedagogische pijlers:

1. Omgeving: ruimte, inrichting, materialen
2. Interactievaardigheden
3. Programma en activiteiten aanbod
4. Samenwerking met ouders/pedagogisch partnerschap

Kahoot

Ga naar kahoot.it

Spelpin:

*In deze kahoot vind je 8 voorbeelden uit de kijkwijzer.
Lukt het jou te koppelen aan de juiste pijler?*

Hoe kun je de kijkwijzer gebruiken?

Inhoud kijkwijzer en gebruik

**Expertisecentrum
Kinderopvang**
Pedagogische kwaliteit

Omgeving: ruimte, inrichting, materialen

Omgeving: ruimte, inrichting, materialen

Hoog	Midden	Laag	Opmerking
<i>Ieder kind herkent zich in de ruimte en diversiteit uit de samenleving is in de volle breedte herkenbaar in de ruimte.</i>	<i>Een deel van de kinderen herkent zich in de ruimte en diversiteit uit de samenleving is deels herkenbaar in de ruimte.</i>	<i>Bijna geen een kind herkent zich in de ruimte en diversiteit uit de samenleving is niet herkenbaar in de ruimte.</i>	
In de ruimte zijn tenminste 12 materialen die het verschil in cultuur van de kinderen in de groep duidelijk maken.		In de ruimte zijn geen materialen die het verschil in cultuur van de kinderen in de groep duidelijk maken.	
In de ruimte zijn tenminste 7 materialen die het verschil in gender van de kinderen in de groep duidelijk maken.		In de ruimte zijn geen materialen die het verschil in gender van de kinderen in de groep duidelijk maken.	
In de ruimte zijn tenminste 7 materialen die het verschil in karakter en-persoonseigenschappen van de kinderen in de groep duidelijk maken.		In de ruimte zijn geen materialen die het verschil in karaktereigenschappen van de kinderen in de groep duidelijk maken.	

Voorbeelden

- In iedere taal die er op de groep gesproken wordt, staat er 'welkom' geschreven bij de deur.
- Vlaggen van de aanwezige nationaliteiten zijn te zien.
- Er is een interculturele kalender met feestdagen of gebeurtenissen van aanwezige culturen op de groep.
- Er zijn poppen in meerdere huidskleuren en waar persoonskenmerken zichtbaar zijn.
- Er zijn (etnische) verkleedkleden.
- Er zijn (etnische) serviezen.
- Er zijn prenten- en leesboeken:
 - waarin karaktereigenschappen aan bod komen;
 - waarin culturen aan bod komen;
 - waarin verschillen in gender aan bod komen;
 - over verschillende gezinssamenstellingen.
- Er is een familiemuur aanwezig waarbij kinderen en professionals foto's meenemen van hun gezin/thuisituatie.
- Elk kind heeft een herkenbare eigen 'plek' op de groep binnen handbereik: mandje, laatzje, etc.
- Er is een groepsvertelkastje waarbij kinderen spullen meenemen vanuit huis om over te vertellen.
- Er is een verjaardagskalender slinger met foto's.
- Er is een tentoonstellingsruimte waar kinderen zelf hun werkjes kunnen exposeren.
- De groep heeft een naam en herkenbaar symbool.

Omgeving: ruimte, inrichting, materialen

Hoog	Midden	Laag	Opmerking
<i>Ieder kind herkent zich in de ruimte en diversiteit uit de samenleving is in de volle breedte herkenbaar in de ruimte.</i>	<i>Een deel van de kinderen herkent zich in de ruimte en diversiteit uit de samenleving is deels herkenbaar in de ruimte.</i>	<i>Bijna geen een kind herkent zich in de ruimte en diversiteit uit de samenleving is niet herkenbaar in de ruimte.</i>	
In de ruimte zijn tenminste 12 materialen die het verschil in cultuur van de kinderen in de groep duidelijk maken.		In de ruimte zijn geen materialen die het verschil in cultuur van de kinderen in de groep duidelijk maken.	
In de ruimte zijn tenminste 7 materialen die het verschil in gender van de kinderen in de groep duidelijk maken.		In de ruimte zijn geen materialen die het verschil in gender van de kinderen in de groep duidelijk maken.	
In de ruimte zijn tenminste 7 materialen die het verschil in karakter en-persoonseigenschappen van de kinderen in de groep duidelijk maken.		In de ruimte zijn geen materialen die het verschil in karaktereigenschappen van de kinderen in de groep duidelijk maken.	

Voorbeelden

- In iedere taal die er op de groep gesproken wordt, staat er 'welkom' geschreven bij de deur.
- Vlaggen van de aanwezige nationaliteiten zijn te zien.
- Er is een interculturele kalender met feestdagen of gebeurtenissen van aanwezige culturen op de groep.
- Er zijn poppen in meerdere huidskleuren en waar persoonseigenschappen zichtbaar zijn.
- Er zijn (etnische) verkleedkleden.
- Er zijn (etnische) serviezen.
- Er zijn prenten- en leesboeken:
 - waarin karaktereigenschappen aan bod komen;
 - waarin culturen aan bod komen;
 - waarin verschillen in gender aan bod komen;
 - over verschillende gezinssamenstellingen.
- Er is een familiemuur aanwezig waarbij kinderen en professionals foto's meenemen van hun gezin/thuissituatie.
- Elk kind heeft een herkenbare eigen 'plek' op de groep binnen handbereik: mandje, laatje, etc.
- Er is een groepsvertelkastje waarbij kinderen spullen meenemen vanuit huis om over te vertellen.
- Er is een verjaardagskalender slinger met foto's.
- Er is een tentoonstellingsruimte waar kinderen zelf hun werkjes kunnen exposeren.
- De groep heeft een naam en herkenbaar symbool.

Behoefte aan een specifieke pijler in de kijkwijzer?

1. Omgeving: ruimte, inrichting, materialen
2. Interactievaardigheden
3. Programma en activiteiten aanbod
4. Samenwerking met ouders/pedagogisch partnerschap

Interactievaardigheden

Interactievaardigheden				
	Hoog	Midden	Laag	Opmerking
	<i>De professional is positief en respectvol in de omgang met elk individu en benut veel kansen om verschillende normen en waarden kenbaar te maken op de groep.</i>	<i>De professional is respectvol in de omgang met elk individu en benut soms kansen om verschillende normen en waarden kenbaar te maken op de groep.</i>	<i>De professional is negatief in omgang met elk individu en benut geen kansen om verschillende normen en waarden kenbaar te maken op de groep.</i>	
<i>Sensitieve responsiviteit</i>	Alle kinderen, ook kinderen met speciale behoeften, voelen zich gehoord en veilig in de ruimte.		Geen van de kinderen, ook kinderen met speciale behoeften, voelen zich gehoord en veilig in de ruimte.	
<i>Begeleiden van onderlinge interacties, Praten en uitleggen</i>	Kinderen die erbuiten dreigen te vallen worden altijd geholpen om speelkameraadjes te vinden.		Kinderen die erbuiten dreigen te vallen worden nooit geholpen om speelkameraadjes te vinden.	
<i>Praten en uitleggen</i>	Professionals bespreken in dialoog overtuigingen, waarden, normen en meningen met alle kinderen.		Professionals praten niet met de kinderen over overtuigingen, waarden, normen en meningen met alle kinderen.	
<i>Praten en uitleggen</i>	Professionals kunnen altijd communiceren met meertalige kinderen op de groep.		Professionals weten niet hoe te communiceren met meertalige kinderen op de groep.	
<i>Praten en uitleggen, Respect voor autonomie</i>	Kinderen mogen altijd hun thuistaal gebruiken op de groep.		Kinderen mogen nooit hun thuistaal gebruiken op de groep.	

<i>Respect voor autonomie</i>	Professionals staan vaak stil bij hun eigen waarden, normen en meningen.		Professionals staan niet stil bij hun eigen waarden, normen en meningen.	
<i>Respect voor autonomie</i>	Verschillen in karakter- en persoonseigenschappen worden gezien als toegevoegde waarde op de groep.		Verschillen in karakter- en persoonseigenschappen worden gezien als een belemmering op de groep.	
<i>Ontwikkelingsstimulering</i>	Professionals wisselen vaak het inclusieve aanbod waardoor de nieuwsgierigheid van de kinderen geprikkeld blijft.		Professionals wisselen nooit het inclusieve aanbod waardoor de nieuwsgierigheid van de kinderen niet wordt geprikkeld.	
<i>Structureren en grenzen stellen</i>	Professionals benoemen altijd het gewenste gedrag i.p.v. het afkeuren van onwenselijk gedrag.		Professionals benoemen nooit het gewenste gedrag i.p.v. het afkeuren van onwenselijk gedrag.	

Hulpmiddelen

- **NT2 Toolbox**

In de kinderopvang komen verschillende thema's aan bod die relevant zijn voor professionals die te maken hebben met jonge kinderen die meerdere talen verwerven. Deze toolbox geeft informatie en tips over meertaligheid op de kinderopvang en is opgedeeld in vijf hoofdthema's: omgang, samenspel, ontwikkeling, ouders en beleid. Het is een interactief document, dat betekent dat er op knoppen geklikt kan worden om naar pagina's, thema's en vragen te springen die voor jou als lezer relevant zijn. Ook zijn er links toegevoegd naar websites, interviews en video's die meer informatie kunnen bieden.

- **Kaartenset 'We zijn samen verschillend'**

De kaartenset is gebaseerd op **Samen verschillend**, het pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0 - 13 jaar. De kaartenset bevat informatie, oefeningen, tips en reflectievragen over vijf thema's: 1) de basis diversiteit en inclusie, 2) gezinnen in soorten en maten, 3) kinderen en diversiteit, 4) diversiteit in het team en 5) kinderopvang als actieve speler in de wereld. Het doel van de diversiteitskaarten is bewustwording over het diversiteit en inclusie in kinderopvang en onderwijs, het vergroten van kennis, versterken van reflectie en het oefenen met pedagogische activiteiten. In de toelichting staan de verschillende toepassingsmogelijkheden van de kaartenset beschreven.

Programma en activiteiten aanbod

Programma en activiteiten aanbod			
Hoog	Midden	Laag	Opmerking
<i>De professional creëert een dagprogramma dat bijdraagt aan een veilig klimaat waarin alle kinderen kunnen participeren en helpt bij het opbouwen van een positief zelfbeeld.</i>	<i>De professional creëert een dagprogramma dat deels bijdraagt aan een veilig klimaat waarin sommige kinderen kunnen participeren.</i>	<i>De professional creëert geen dagprogramma waarin ieder kind kan participeren wat zorgt voor een onveilig klimaat.</i>	
Er is veel aandacht voor de eigenheid, gebruiken en gewoonten van kinderen in de dagelijkse routines.	☐ ————— ☐	Er is weinig aandacht voor de eigenheid, gebruiken en gewoonten van kinderen in de dagelijkse routines.	
Er zijn tenminste 5 spelvormen aanwezig op de groep waarin de diversiteit van de kinderen is terug te zien.	☐ ————— ☐	Er is één of geen spelvorm aanwezig op de groep waarin de diversiteit van de kinderen is terug te zien.	
Er worden veel liedjes gezonden in verschillende talen die gesproken worden op de groep.	☐ ————— ☐	Er worden alleen Nederlandse liedjes gezonden op de groep terwijl er verschillende talen gesproken worden.	
Er wordt veel gebruik gemaakt van kosteloos materiaal, zodat alle kinderen, ongeacht sociaal-economische status, iets van huis mee kunnen brengen.	☐ ————— ☐	Er wordt geen gebruik gemaakt van kosteloos materiaal. Dit zorgt ervoor dat niet alle kinderen iets mee kunnen brengen op de groep.	
Er is veel aandacht voor kinderp participatie waarin kinderen het initiatief nemen en activiteiten uitvoeren. Professionals worden op initiatief van de kinderen betrokken bij de besluitvorming.	☐ ————— ☐	Er is geen aandacht voor kinderp participatie. Professionals nemen altijd het initiatief en sluiten niet voldoende aan bij wat de kinderen zelf al kunnen.	
Kinderen hebben altijd de keuzevrijheid om te kiezen waar en met wie ze willen spelen.	☐ ————— ☐	Kinderen hebben nooit de keuzevrijheid om te kiezen waar en met wie ze willen spelen.	
Er is altijd gelegenheid om elkaar te ontmoeten en samen actieve, avontuurlijke activiteiten te ondernemen.	☐ ————— ☐	Er is nooit gelegenheid om elkaar te ontmoeten en samen actieve, avontuurlijke activiteiten te ondernemen.	

Voorbeelden

- Er is een dagelijks menu dat rekening houdt met verschillende voedingsgewoonten: vegetarisch, veganistisch, allergieën en intoleranties, religie.
- Er zijn (educatieve) spelvormen die de diversiteit onder kinderen laten zien: bijvoorbeeld een memory spel waarin de diversiteit van kinderen spelenderwijs aan bod komt.
- Kinderen krijgen meer verantwoordelijkheid door bijvoorbeeld het bedenken of uitvoeren van activiteiten.
- Er zijn identiteitskaarten: een foto en kenmerken van het kind zijn terug te zien op de groep.
- Er is een dagelijks menu dat rekening houdt met verschillende voedingsgewoonten: vegetarisch, veganistisch, allergieën en intoleranties, religie.
- Er zijn (educatieve) spelvormen die de diversiteit onder kinderen laten zien: bijvoorbeeld een memory spel waarin de diversiteit van kinderen spelenderwijs aan bod komt.
- Kinderen krijgen meer verantwoordelijkheid door bijvoorbeeld het bedenken of uitvoeren van activiteiten.
- Er zijn identiteitskaarten: een foto en kenmerken van het kind zijn terug te zien op de groep.
- Het maken van zelfportretten als creatieve activiteit.
- Schilderen met huidskleurverf.
- Aan de slag gaan met muziek uit verschillende gezinnen.
- Activiteiten aanpassen voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte en/of personeigenschap.
- Naast rustig spel is er binnen veel ruimte voor de grove bewegingsontwikkeling.

Kinderparticipatie:

- Gesprekken met kinderen waarin ze kunnen vertellen wat ze wel of niet leuk vinden.
- Gesprekken met kinderen waarin ze ideeën kunnen delen over het (integraal) kindcentrum.
- Enquête onder kinderen waarbij ervaringen, wensen en ideeën gedeeld kunnen worden.
- Kinderraad.
- Ideeënbus.
- Kind-geleide rondleiding door het (integraal)kindcentrum voor ouders.

Samenwerking met ouders/pedagogisch partnerschap

Samenwerking met ouders/pedagogisch partnerschap			
Hoog	Midden	Laag	Opmerking
<i>Ouders worden op een positieve en respectvolle manier veel betrokken bij de opvang van hun kind.</i>	<i>Ouders worden op een positieve manier regelmatig betrokken bij de opvang van hun kind.</i>	<i>Ouders worden soms of niet betrokken bij de opvang van hun kind.</i>	
Professionals observeren de kinderen regelmatig op een adequate manier.		Professionals observeren de kinderen weinig en/of op een niet-adequate manier.	
Professionals benutten overdrachtsmomenten met ouders om uit te wisselen over het welbevinden en de ontwikkeling van het kind.		Professionals benutten overdrachtsmomenten met ouders amper of nooit om uit te wisselen over het welbevinden en de ontwikkeling van het kind.	
Professionals kennen de buurt goed en weten wat er speelt.		Professionals kennen de buurt niet en weten niet wat er speelt.	
Kinderen én ouders vinden veel van zichzelf terug in de ruimte.		Kinderen én ouders vinden weinig tot niets van zichzelf terug in de ruimte.	
Professionals staan ervoor open om met ouders in gesprek te gaan over opvoedingsstijlen en overtuigingen waardoor iedere ouder zich gehoord en gezien voelt.		Professionals staan er niet voor open om met ouders in gesprek te gaan over opvoedingsstijlen en overtuigingen waardoor ouders zich niet gehoord en gezien voelen.	
Professionals zoeken altijd gezamenlijk met ouders naar oplossingen.		Professionals zoeken nooit gezamenlijk met ouders naar oplossingen.	

Professionals kunnen altijd communiceren met gescheiden, anderstalige ouders.	☐ ----- ☐	Professionals kunnen nauwelijks communiceren met gescheiden, anderstalige ouders.	
Bij elk thema komt er een ouder vertellen over hun normen, waarden, identiteit of werk.	☐ ----- ☐	Er komt nooit een ouder vertellen over hun normen, waarden, identiteit of werk.	
Professionals zijn heel goed in staat om hun (voor)oordelen kritisch te bezien en zijn bereid om hun referentiekader zo nodig aan te passen of uit te breiden.	☐ ----- ☐	Professionals zijn niet in staat om hun (voor)oordelen kritisch te bezien en zijn niet bereid om hun referentiekader zo nodig aan te passen of uit te breiden.	
Ouders dragen actief bij aan het opbouwen van pedagogische kennis.	☐ ----- ☐	Ouders dragen niet bij aan het opbouwen van pedagogische kennis.	
Er is sprake van veel inter-professionele samenwerking.	☐ ----- ☐	Er is geen sprake van inter-professionele samenwerking.	
Professionals hebben veel aandacht voor ontwikkelingen en actuele thema's in de samenleving.	☐ ----- ☐	Professionals hebben geen aandacht voor ontwikkelingen en actuele thema's in de samenleving.	

Voorbeelden

- Er wordt een kindvolgsysteem gebruikt met objectieve gegevens, die vervolgens worden gebruikt om ieder half jaar met ouders in gesprek te gaan over de ontwikkeling van hun kind.
- Professionals benutten gesprekjes tijdens overdrachtsmomenten.
- Er worden ouderavonden georganiseerd.
- Buurtoriëntatie: professionals zijn op de hoogte van wat er speelt in de buurt en wat er aanwezig is om in te spelen op verhalen van ouders en kinderen, maar ook om de leefwereld te begrijpen.
- Indien nodig worden tolken ingezet als communicatie met anderstalige ouders lastig is.
- Er is een logeerknuffel die verhalen beleeft bij elk gezin en er is een manier om deze verhalen te delen op de groep.
- Er is een diverse oudercommissie.
- Er is aandacht voor verschillende vieringen en festivals binnen verschillende culturen. Dit is een goede manier om kinderen en ouders met elkaar en elkaars' cultuur kennis te laten maken.
- Er is een samenwerking met basisonderwijs, ouders en (jeugd)zorg.
- Er is een maatwerk aanpak: vroeg ingrijpen en kijken naar het kind in zijn verschillende contexten voorkomt dat kinderen te snel een etiket krijgen.
- Er is aandacht voor actuele ontwikkelingen en thema's als oorlogen , klimaat, milieu, media, etc.

Ideeënitwisseling over de
introductie van de kijkwijzer
binnen jouw organisatie.

Voorbeelden toepassing:

- Score, na groepsobservatie
- Per onderdeel van de pedagogische kwaliteit
Hoe kleiner je doel, hoe sneller resultaat
- Invullen in teamoverleg (gezamenlijk of individueel)
Dialog

Femke van Dam

f.vandam@kappio.nl

www.kappio.nl

Expertisecentrum
Kinderopvang
Pedagogische kwaliteit

